

blem måste angripas. Så långt syftar vi inte med vår motion utan endast till att en undersökning göres, om möjligt begränsad till lagrum som oundgängligen hör samman med förutsättningarna för att så småningom sänka rösträttsåldern till 18 år. Vi ifrågasätter om inte denna lagtext är att finna i föräldrabalkens 6:e och 9:e kapitel som talar om underårigas omyndighet och grundar sig på föräldramakten och en bedömning av den unga människans mognad. Den åsyftade utredningen torde lämpligen bära anförtros 1956 års familjerättskommitté, men den kan givetvis också utföras av särskild utredning.

I avbidan på denna undersöknings resultat bör en vilande grundlagsändring tämligen snabbt kunna genomföras, så att rösträtt medges det år vederbörande fyller 21 år. Enligt uppgift kommer också den arbetande författningsutredningen att presentera en liknande skrivning.

Med stöd av vad som ovan anförts hemställas,

att riksdagen måtte besluta

dels att i skrivelse till Kungl. Maj:t hemställa om sådan utredning rörande myndighetsåldern, som möjliggör en ytterligare sänkning av rösträttsåldern till förslagsvis 18 år;

dels ock att som vilande grundlagsändring besluta om en sådan ändring av gällande bestämmelser att rösträtt vid allmänna val inträder det år då vederbörande fyller 21 år.

Stockholm den 14 januari 1963

Anders Haglund
Gävle

Karl-Gust. Andersson

Sven Ekström
i Iggesund

Oskar Lindkvist

Gunbjörg Thunvall

Nr 2

Av herr **Börjesson** i Falköping m. fl., om åtgärder för förbättring av de värnpliktigas förläggningar.

(Lika lydande med motion nr 2 i Första kammaren)

Ett glädjande drag i vårt politiska liv är att försvarsfrågan alltjämt kunnat hållas utanför partistrider. Den diskussion, som förts kring försvars-

beredningens aktuella förslag, har också präglats av en påfallande enighet om behovet av ett alltjämt starkt försvar.

På vissa håll har man emellertid samtidigt riktat uppmärksamheten på en otillfredsställande sida av vår försvarsorganisation — de otidsenliga kasernförhållandena vid en del förband, i första hand inom armén. Med rätta har både från militärt och civilt håll påpekats, att nu rådande förhållanden vid ett antal utbildningsenheter avgjort inte är godtagbara och att detta inte bara verkar återhållande på de omedelbara utbildningsresultaten utan även minskar möjligheterna att vidmakthålla en positiv försvarsinställning hos de värnpliktiga.

De värnpliktigas förläggningar saknar sålunda på vissa håll godtagbar standard enligt nutida värdering. De sanitära förhållandena är ofta direkt undermåliga till förfång för en god hygien vid truppen. Tjänsten måste med hänsyn till utbildningens syfte många gånger vara hård och krävande — det anser nog också huvuddelen av de värnpliktiga — men det är då också ett rimligt krav från dessa, att det i förläggningen exempelvis finns tillgång till varmdusch. Otillfredsställande är också andra sanitära förhållanden i många kaserner med t. ex. en enda olåsbar toalett för ett helt kompani, där köbildning blir ofrånkomlig under kortare raster.

Det är naturligtvis nonsens att påstå att sådana primitiva förhållanden skulle vara på något vis härdande för de värnpliktiga. Det härdande momentet i utbildningen skall komma fram under fälttjänstövningarna, då självfallet många gånger primitiva livsbetingelser måste tålas och är av värde. Vid samtal med erfarna förbandschefer erfar man en enig uppfattning att otidsenliga och primitiva kasernförhållanden tvärtom är till direkt förfång för utbildningsarbetet.

Man har emellertid en känsla av att förbandschefernas önskemål om en översyn och upprustning av kasernerna ofta ej möter förståelse och gehör inom försvarsgrensledningarna. Man tycks i försvarsledningen ge kasernfrågorna en sekundär plats. Ett vittnesbörd härom är på sitt sätt vissa synpunkter i överbefälhavarens kommentarer (ÖB-svaret 62) till försvarsberedningens angivna kostnadsramar, där i stort sett den ram, varom enighet senare uppnåtts, påstås få till följd, att takten blir långsammare i fråga om modernisering av kaserner och att en godtagbar förläggingsstandard inte kommer att uppnås på länge.

Med skärpa måste framhållas, att det vore olyckligt såväl för utbildningens effektivitet som de värnpliktigas försvarsinställning om, till förmån för andra ändamål, kasernförhållandena ej blir tillbörligt uppmärksammade och kasernernas upprustning ej blir tillgodosedd i snabbare takt än hittills. Inom den försvarsram, som nu är aktuell, bör rådande brister kunna rättas till.

Med stöd av det anförda får vi anhålla,

att riksdagen måtte hos Kungl. Maj:t hemställa om erforderliga åtgärder inom försvarsdepartementet för snar översyn av kasernförhållandena inom försvaret samt därav föranledda anvisningar till de militära myndigheterna om snara åtgärder inom totala kostnadsramen i syfte att råda bot på rådande missförhållanden i fråga om de värnpliktigas förläggningar.

Stockholm den 15 januari 1963

Bengt Börjesson
i Falköping

Emil Elmwall

Lennart Mattsson

John Eriksson
i Bäckmora

Harry Wahrendorff

Nr 3

Av herrar **Nordgren** och **Darlin**, om *ökad statlig kreditgaranti till nyetablering av mindre företag.*

(Lika lydande med motion nr 4 i Första kammaren)

Inom ramen för den kreditgivning som sker med statlig garanti till framför allt hantverks- och industriföretag, men varav en mindre del också är avsedd för turisthotellnäringen, införes med årets statsverksproposition, X huvudtiteln, en principiell nyhet vid garantigivningen. Nyheten består i att statlig garanti skall kunna ges vid lån för att finansiera nyetablering av rörelser inom turisthotellnäringen. Ett väsentligt motiv för knäsättandet av denna princip anges vara att turistnäringen ger goda sysselsättningsmöjligheter och utgör en betydelsefull inkomstkälla för befolkningen i vissa delar av vårt land.

Denna effekt begränsar sig emellertid inte till turistnäringen. Företagsamhet inom praktiskt taget alla områden av näringslivet har i högre eller lägre grad samma effekt — människor erhåller sysselsättning och försörjning. Företaget fyller härigenom en social funktion — ehuru det bör tilläggas att företaget först måste uppfylla ett grundvillkor, nämligen att vara ekonomiskt bärkraftigt och utvecklingsbart. Först sedan denna förutsätt-